

Srećko Cvitanović

VIDEO: 'Tuđman i glavni stožer ZNG-a nisu znali za akciju oslobađanja protuatomskih baza iz ruku JNA'

Kao "križar" 1947. godine borio sam se protiv partizanskih snaga, kako bi što više Hrvata spasili od pokolja partizana, pa mi je bilo teško vjerovati, da su sada Manolić i Boljkovac na našoj strani.

Dnevno je dobilo ekskluzivnu izjavu osobe koja je bila mozak akcije oslobađanja protuatomskih baza u Hrvatskoj 1991. godine, koje su napravljene u Jugoslaviji za atomski rat sa NATO paktom. Koordinirane su sa zapovjedništvom JNA u Beogradu putem zapovjednog sustava Neptun. Bile su bitne jer su izuzetno dobro i duboko ukopane u teren, te bi u slučaju ratnih djelovanja bile neosvojive, shodno zalihama hrane, oružja i svojim položajem. Srećko Cvitanović, jedan od vrlo bitnih ljudi naše obavještajne mreže znao je tu činjenicu i odlučio s lokalnim zapovjedništvima organizirati oslobađanje tih baza iz ruku jugoslavenske vojske. Protuatomska baza Rota se nalazila na Pelješcu, iznad Trpnja i Kule, a Panos na Velebitu. Obje protuatomske baze su bile vezane podvodnim kablom sa Visom i Beogradom.

Kada ste saznali za protuatomske baze u Hrvatskoj?

Saznao sam mjesec dana prije same akcije i shvatio sam odmah kolika je njihova važnost. Nikako si nismo smjeli dozvoliti da duboko iza naših položaja postoji nešto, što je itekako moćno. Akcija je morala biti u potpunoj tajnosti zbog nepristupačnog terena i naših ljudi unutar tih baza u odorama JNA, koji su nam davali informacije samog stanja. Za samu akciju znali smo; moja žena i ja.

Što je bilo presudno za samu akciju i dan pokretanja akcije?

Akcija je nakon mojih saznanja odmah pokrenuta u samom planiranju. Nismo gubili vrijeme, već smo počeli povezivati ljude. Za samu akciju su bila ključna tri Srećka. Uz mene, na zapovjednim mjestima protuatomskih baza su bila još dva Srećka, što mi je simbolično značilo, da će akcija

zaživjeti u punom smislu. Ipak je to prevelika slučajnost. Zamislite kaosa kod protivničke strane, kada su se na veze javljala tri Srećka, nisu znali od kuda se Srećko javlja, a još im je manje bilo bistro, da se radi o trojici ljudi istog imena. Dan kada su na atomsku bazu Rota sletjeli helikopteri s novim JNA snagama, bio je dan kada smo odlučili pokrenuti akciju. Bilo je to 14. 9. 1991 godine. Nismo više smjeli čekati nova pojačanja. Akcija je trajala četiri dana, s time da je vrijeme od 14-18 sati bilo kritično razdoblje same akcije.

Tko je vodio akciju?

Akciju sam vodio osobno i nisam upoznao druge bitne ljude u našim snagama iz Zagreba, kako ne bi došlo do izdaje. Znači, stožer nije znao za akciju. U slučaju moje likvidacije za akciju je znala moja žena, koja je bila aktivna u našim snagama, te još dvije osobe. Sama akcija se mogla voditi jedino sa Brača, lokacije Sumartin. Svaka druga pozicija za vođenje akcije je bila lažna, a to sam javio svim svojim osobama na vezi.

Najviše osoba za vezu na terenu su bile žene?

Takav pristup se činio najbolji, jer se žene najmanje pratilo u ratnim djelovanjima i na njih se manje sumnjalo. Tko bi sumnjao da su moji suradnici na terenu žene? I to još većina... Takvim vođenjem akcije zamaglio sam protivnicima situaciju. Na Velebitu je veliku ulogu imao pastir, koji je prenio poruku o početku akcije Srećku iz baze Panos. Bio je to detalj, koji je jako puno značio za sigurnost akcije.

Franjo Tuđman i stožer naših snaga nisu znali za ovu akciju?

Franjo Tuđman nije imao pojma u svezi ove akcije, niti je itko od vodećih stratega naše vojske znao za tu veliku akciju. Razlog je bio jasan, nisam imao povjerenja u neke ljude u stožeru. Kao "križar" 1947. godine borio sam se protiv partizanskih snaga, kako bi što više Hrvata spasili od pokolja partizana, pa mi je bilo teško vjerovati, da su sada Manolić i Boljkovac na našoj strani. Bio sam dovoljno oprezan, te sam za komunikaciju s postrojbama koristio ljude iz križarskog rata 1947. godine i njihove mlađe rođake iz devedesetih. I to je bilo presudno za uspjeh akcije.

Kako je izgledala akcija na terenu?

Izgledala je baš onako kako je zamišljena. Bez gubitaka, bez ozlijeđenih, a opet s potpunim uspjehom. To znači da smo se navedenog dana u civilu našli na Pelješcu, znači specijalna policija iz Dubrovnika se razmilila po kafićima u civilu, dogovarali su sa mnom akciju, sjedeći po kafićima i dobivajući upute od moje malenkosti. Zapovjednik dubrovačkih specijalaca Menelo je uspješno izvršio zapovijed u trenutku stupanja akcije. Isto se dogodilo i na Velebitu.

Što je bilo karakteristično za akciju na Velebitu?

Izvršna koordinacija je omogućila akciju, a to znači kako ni muha nije mogla preletjeti bez našeg znanja. Riskirali smo jako, kako bi pokrili teren i pokorili protuatomsku bazu Panos. To znači da je u jednom trenutak Gospić bio nezaštićen od napada Srba, znači da su se Srbi praktički mogli ušetati u Gospić. Nisu to učinili, jer je akcija bila savršeno informacijski zaštićena. To je veličina ove akcije. Sam zapovjednik Gospića po svršetku akcije me pitao; "zna li za akciju netko u Zagrebu", na što sam odgovorio kako nitko ne zna. On mi je ponovio "znao sam, jer ako više od jednog čovjeka zapovijeda akcijom, akcija propada". Time je prikazao problem našeg neuspjeha u ratu u nekim akcijama. Znao sam za to i spriječio pogibelj ljudi.

Josip Perković nije znao za vašu akciju do zadnjeg trenutka oslobođenja protuatomskih skloništa?

Nije, jako se začudio kada je saznao, ali ga je još više brinula činjenica kako sam uopće saznao za Rotu i Panos, te napravio presjecanje podvodnog kabla prema Visu, kojim se zapovijedni lanac Neptun napravio totalno beskorisno. On je slovio kao osoba koja nije voljela ovakve akcije, zbog mogućih posljedica i naravno da sam ga morao izolirati od akcije.

Rota kao protuatomska baza je bila napadnuta nakon oslobađanja, borbenim avionima?

Kada je JNA shvatila što se dogodilo, htjela je uništiti bazu. Bilo je to kritično vrijeme. Jedva smo osposobili jedan protuavionski top. Kada smo ga konačno postavili na poziciju, morali smo naći streljivo, ali to je bila teška misija. Potraga za streljivom se vodila po cijeloj Dalmaciji. Taj podatak je bitan, kako bi čitatelji shvatili koliko smo malo oružja imali, a još manje streljiva. Ipak smo je našli i to je spasilo Rotu, jer kada smo počeli gađati avione, oni su morali gađati nas sa veće visine, pa je na taj način Rota spašena. Želim naglasiti da smo svako dizanje aviona iz Mostara prema Roti odmah znali, nakon par sekundi i time bili pripravnici za napad. Izuzetno sam ponosan na akciju, jer se nikada nije saznalo do danas, kako smo to bez žrtava i glavnog stožera učinili. Tim više što su protuatomske baze bile pune vojne opreme koju su nakon akcije preuzele ZNG-e i tako tijekom ratovanja na tom području preokrenule u svoju korist.